Stockholms läns landsting

14

Svar på skrivelse från Socialdemokraterna om inställda operationer under 2017

HSN 2018-0328

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
SjukhusLOU-avtal
Christine Odhnoff

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2018-04-26

HSN 2018-0328

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Svar på skrivelse från Socialdemokraterna om inställda operationer under 2017

Ärendebeskrivning

I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår Socialdemokraterna att förvaltningen begär in och sammanställer statistik över antalet inställda operationer under 2017 på akutsjukhusen i Stockholms län.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Underlag avseende inställda operationer från respektive sjukhus (bilaga 1)
Skrivelse från Socialdemokraterna om inställda operationer under 2017

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att anse skrivelsen besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Socialdemokraterna föreslår i en skrivelse att hälso- och sjukvårdsförvaltningen skyndsamt begär in och sammanställer statistik över inställda operationer under 2017, samt redovisar dessa siffror och hur stor andel av operationerna som fick ställas in på grund av resursbrist, eller av vilka andra skäl operationer har ställts in.

Överväganden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har utrett hur många operationer som har blivit inställda (”struken operation”) eller av olika anledningar inte utförts enligt operationsplanering (”störd operation”) under 2017, med

svarsanvisning enligt de definitioner som anges enligt Svenskt Perioperativt register (SPOR).
Det finns skillnader i redovisningen angående inställda operationer från sjukhusen jämfört med tidigare år. Arbete pågår fortlöpande med att standardisera redovisningen. En del sjukhus har kommit långt i att redovisa störningar där det till och med sker automatiserat medan andra sjukhus gör detta manuellt. Därför bör det beaktas att det finns olikheter i sjukhusens specifikationer varför jämförelser inte alltid är möjliga.

En registrering i SPOR kan vara en störd eller struken operation. En registrering i SPOR är inte att likställa som en inställd operation där en inskriven patient behöver åka hem och återkomma. Att en operation inte utförs som planerat utan ”störs” kan innebära en förskjutning på 10 minuter, det vill säga en mindre förändring i operationsplaneringen, men kan även innebära att en operation bokas om till ett senare datum. Redovisningen av respektive sjukhus innehåller en kombination av operationer som blivit strukna och störts där vissa faller inom ramen för att patienten ska få ersättning för att operationen har ställts in.

Orsaker till att operationer stryks eller operationsplaneringen störs
Syftet med SPOR är att kunna analysera och förbättra vården för alla patienter som genomgår en operation där orsakerna till viss del kan förebyggas av respektive sjukhus samt till viss del av patienten själv.

Indelning av orsaker enligt SPOR:

- Operationsplanering och prioritering (annan operation prioriterades, operationen rymdes inte inom tilldelad operationstid)
- Bristfällig preoperativ utredning
- Patienten bör av medicinska skäl ej opereras (akut sjukdom hos patient, patientens behov har förändrats, eller icke-optimerad patient, till exempel att patienten ej fastat eller läkemedelseffekter)
- Patienten uteblir/avbokar
- Utrustning och lokal
- Personal saknas
- Platsbrist
- Övrigt

Struken eller störd operation på grund av resursrelaterade orsaker
Andelen operationer som ställs in på grund av utrustning och lokal, personal saknas eller platsbrist varierar mellan sjukhusen. Rapporteringen visar att cirka 0–1 procent av det totala antalet operationer har strukits eller störts på grund av resursrelaterade orsaker under 2017.

Den vanligaste orsaken till att operationer ställs in eller blir strukna är att patienten uteblir/avbokar
Antalet operationer som genomfördes år 2017 jämfört med föregående år är nästintill lika många. För de sjukhus som haft möjlighet att redovisa orsaker till varför operationer ställs in eller blir strukna är flest på grund av att patienten uteblir eller avbokar, förutom på Karolinska Universitetssjukhuset och Capio S:t Görans sjukhus. Andelen operationer av totala antalet operationer, där patienten uteblir eller avbokar, varierar mellan cirka 0–9 procent under 2017. Den vanligaste orsaken till struken eller störd operation på Karolinska Universitetssjukhuset är att patienten blir akut sjuk och för Capio S:t Görans sjukhus är det icke optimerad patient.

I sjukhusens registrering är även vanliga orsaker till att operationer stryks eller störs att patientens behov har förändrats, annan operation prioriterades samt akut sjukdom hos patient.

Ersättning till patienten vid inställd operation har minskat
Om en operation ställs in av andra skäl än medicinska har patienten rätt till ersättning om meddelande om att operationen störts eller strukits kommer mindre än 48 timmar innan operation och inte ersätts med en ny operation inom 24 timmar[1]. Hur många patienter som fått ersättning utbetald kan bero på patientinformation om rätt till ersättning som vårdgivaren tillhandahåller, hur många patienter som faktiskt sökt om ersättning samt hur många som faller inom ramen för att vara berättigade till ersättning. Antal patienter som får utbetalning år 2017 på grund av att operation ställs in eller av olika anledningar inte utförts enligt operationsplaneringen har minskat på alla sjukhus utom Karolinska Universitetssjukhuset, Södertälje Sjukhus och S:t Eriks ögonsjukhus. Nedan redovisas utbetald ersättning år 2017 jämfört med år 2016 för respektive sjukhus:

[1] Ersättning vid inställda operationer samt villkor se Vårdgivarguiden (tillgänglig via: http://www.vardgivarguiden.se/Patientadministration/Patientnara-rutiner/Ersattning-vid-installda-operationer/)

- Danderyds sjukhus betalade år 2016 ersättning till 116 patienter, år 2017 betalades ersättning till 89 patienter.
- Karolinska Universitetssjukhuset betalade år 2016 ersättning till 848 patienter, år 2017 betalades ersättning till 961 patienter.
- Capio S:t Görans sjukhus betalade år 2016 ersättning till 124 patienter, år 2017 betalades ersättning till 68 patienter.
- Södersjukhuset betalade år 2016 ersättning till 264 patienter, år 2017 betalades ersättning till 216 patienter.
- Norrtälje sjukhus betalade år 2016 ersättning till 150 patienter, år 2017 betalades ersättning till 76 patienter.
- Södertälje sjukhus betalade år 2016 ersättning till 101 patienter, år 2017 betalades ersättning till 160 patienter.
- Ersta sjukhus betalade år 2016 ersättning till 55 patienter, år 2017 betalades ersättning till 49 patienter.
- S:t Eriks ögonsjukhus betalade 2016 ersättning till 12 patienter, år 2017 betalades ersättning till 40 patienter.

Fortsatt arbete för att minska störda eller strukna operationer
Sjukhusen arbetar med att antalet störda eller strukna samt inställda operationer ska minska, att arbetet fortsätter är angeläget. Registrering av just orsak enligt SPOR är att se som ett verktyg för att utveckla och analysera verksamheten, för att minska antalet inställda operationer.

I sjukhusens redovisningar är den vanligaste orsaken till att operationer ställs in fortfarande att patienter uteblir eller avbokar sin operation. Sjukhusen ska debitera patienten en avgift om patienten uteblir från bokad operation som utförs dagtid i öppen vård (dagkirurgi). Patienten får betala en avgift för uteblivet besök om inte återbud har lämnats minst 24 timmar innan planerad dagkirurgi[2]. Att patienter uteblir från sin operation leder till att resurser som vårdpersonal, vårdplatser och operationssalar står outnyttjade.

Sjukhusen har ökat sin information till patienten att komma till bestämd operationstid, där överföringen av informationen med stor sannolikhet kan

[2] För mer information se vårdgivarguiden, uteblivet besök och dagsjukvård:
https://vardgivarguiden.se/patientadministration/patientavgifter/avgiftshandboken/oppenvard/uteblivet-besok/
https://vardgivarguiden.se/patientadministration/patientavgifter/avgiftshandboken/oppenvard/dagsjukvard/

utökas. Även ökad delaktighet från patienten, såsom att bekräfta sin operationstid, kan minska risken att patienten uteblir.

Färre patienter har fått utbetald ersättning för inställd operation under 2017. Att minska antalet patienter som uteblir från planerad operation skulle kunna möjliggöra att länets operationsresurser används mer effektivt.

Användande av resurser på bästa sätt
Nuvarande avtalsmodell med akutsjukhusen innehåller incitament att utföra operationer i dagkirurgi (poliklinisera operationer) för ett mer effektivt resursutnyttjande samt att tillgången på vårdplatser inte påverkar operationsplaneringen.

Effektivare utnyttjande av resurser är i fokus vid förvaltningens möten med akutsjukhusen. Aktiviteter pågår för att frigöra vårdplatser och personal för att tillgänglighet till operation och behandling ska vara god och utföras. Detta är angeläget ur patientperspektiv och resursperspektiv.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Kitty Kook Wennberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Klicka här för att fylla i vilka beslutet ska skickas till

Godkänd av Barbro Naroskyin, 2018-04-26

Bilaga 1

Underlag avseende störda eller strukna operationer från respektive sjukhus

Nedan följer redovisning som inkommit från respektive akutsjukhus avseende inställda operationer eller operationer som av olika anledningar inte utförs enligt operationsplaneringen år 2017, i den mån underlag varit möjlig för respektive sjukhus att ta fram.

I redovisningen ingår alla SPORS:s strykningsorsaker, det vill säga även de orsaker som inte berättigar till ersättning enligt Stockholms läns landstings ersättningsregler för patienter, till exempel att patienten blir akut sjuk.

Danderyds sjukhus

I tabell 1a redovisas antalet operationer som ställts in eller strukits på Danderyds sjukhus år 2017 enligt SPOR:s strykningsorsaker. I tabell 1b redovisas andelen enligt kriterierna ovan nämnda.
Observera att tabeller som redovisats i tidigare tjänsteutlåtande inte är direkt jämförbara med 2017 års redovisning av Danderyds sjukhus eftersom urvalet skiljer sig.

På Danderyds sjukhus ströks eller störddes cirka 0–0,2 procent av det totala antalet operationer på grund av utrustning och lokal, personal saknas eller platsbrist av totala antalet operationer under 2017.

Tabell 1a

DANDERYDS SJUKHUS	
Antal operationer totalt 2017	16 512
ANTAL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD) FÖRDELAT PÅ SPORS STRYKNINGSORSAKER	
annan operation prioriterades	132
Rymdes inte inom tilldelad operationstid	48
Bristfällig preoperativ utredning	28
Icke-optimerad patient	128
patientens behov har förändrats	227
patienten uteblir/avbokar	300
akut sjukdom hos patient	86
utrustning och lokal	3
personal saknas	31
platsbrist	39
övrigt	61
TOTALT	1083

Tabell 1b

DANDERYDS SJUKHUS	
ANDEL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD) FÖRDELAT PÅ SPORS STRYKNINGSORSAKER	
annan operation prioriterades	0,8%
Rymdes inte inom tilldelad operationstid	0,3%
Bristfällig preoperativ utredning	0,2%
Icke-optimerad patient	0,8%
patientens behov har förändrats	1,4%
patienten uteblir/avbokar	1,8%
akut sjukdom hos patient	0,5%
utrustning och lokal	0,0%
personal saknas	0,2%
platsbrist	0,2%
övrigt	0,4%
TOTAL ANDEL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD)	7%

Karolinska Universitetssjukhuset

I tabell 2a redovisas antalet operationer som ställts in eller strukits på Karolinska Universitetssjukhuset år 2017 enligt SPOR:s strykningsorsaker.
I tabell 2b redovisas andelen enligt kriterierna ovan nämnda.
Karolinska Universitetssjukhusets kliniker både i Solna och Huddinge inkluderas i redovisningen.

På Karolinska Universitetssjukhuset ströks eller störddes cirka 0–1 procent på grund av utrustning och lokal, personal saknas eller platsbrist av totala antalet operationer under 2017.

Tabell 2a

KAROLINSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET	
Antal operationer totalt 2017	49 807
ANTAL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD) FÖRDELAT PÅ SPORS STRYKNINGSORSAKER	
annan operation prioriterades	370
Rymdes inte inom tilldelad operationstid	239
Bristfällig preoperativ utredning	34
Icke-optimerad patient	351
patientens behov har förändrats	359
patienten uteblir/avbokar	448
akut sjukdom hos patient	634
utrustning och lokal	21
personal saknas	487
platsbrist	306
övrigt	104
TOTALT	**3353**

Tabell 2b

KAROLINSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET	
ANDEL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD) FÖRDELAT PÅ SPORS STRYKNINGSORSAKER	
annan operation prioriterades	0,7%
Rymdes inte inom tilldelad operationstid	0,5%
Bristfällig preoperativ utredning	0,1%
Icke-optimerad patient	0,7%
patientens behov har förändrats	0,7%
patienten uteblir/avbokar	0,9%
akut sjukdom hos patient	1,3%
utrustning och lokal	0,0%
personal saknas	1,0%
platsbrist	0,6%
övrigt	0,2%
TOTAL ANDEL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD)	**7%**

Capio S:t Göran sjukhus
I tabell 3a redovisas antalet operationer som ställts in eller strukits på Capio S:t Görans sjukhus år 2017 enligt SPOR:s strykningsorsaker. I tabell 3b redovisas andelen enligt kriterierna ovan nämnda.

På Capio S:t Görans sjukhus ströks eller störddes 0-0,2 procent på grund av utrustning och lokal, personal saknas eller platsbrist av totala antalet operationer under 2017.

Tabell 3a

CAPIO S:T GÖRANS SJUKHUS	
Antal operationer totalt 2017	9 978
ANTAL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD) FÖRDELAT PÅ SPORS STRYKNINGSORSAKER	
annan operation prioriterades	66
Rymdes inte inom tilldelad operationstid	44
Bristfällig preoperativ utredning	7
Icke-optimerad patient	93
patientens behov har förändrats	30
patienten uteblir/avbokar	15
akut sjukdom hos patient	
utrustning och lokal	1
personal saknas	10
platsbrist	15
övrigt	
TOTALT	**281**

Tabell 3b

CAPIO S:T GÖRANS SJUKHUS	
ANDEL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD) FÖRDELAT PÅ SPORS STRYKNINGSORSAKER	
annan operation prioriterades	0,7%
Rymdes inte inom tilldelad operationstid	0,4%
Bristfällig preoperativ utredning	0,1%
Icke-optimerad patient	0,9%
patientens behov har förändrats	0,3%
patienten uteblir/avbokar	0,2%
akut sjukdom hos patient	
utrustning och lokal	0,0%
personal saknas	0,1%
platsbrist	0,2%
övrigt	
TOTAL ANDEL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD)	**3%**

Södersjukhuset
I tabell 4a redovisas antalet operationer som ställts in eller strukits på Södersjukhuset år 2017 enligt SPOR:s strykningsorsaker.
I tabell 4b redovisas andelen enligt kriterierna ovan nämnda.

På Södersjukhuset ströks eller störddes 0–0,3 procent på grund av utrustning och lokal, personal saknas eller platsbrist av totala antalet operationer under 2017.

Tabell 4a

SÖDERSJUKHUSET	
Antal operationer totalt 2017	25 120
ANTAL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD) FÖRDELAT PÅ SPORS STRYKNINGSORSAKER	
annan operation prioriterades	146
Rymdes inte inom tilldelad operationstid	54
Bristfällig preoperativ utredning	7
Icke-optimerad patient	88
patientens behov har förändrats	149
patienten uteblir/avbokar	220
akut sjukdom hos patient	139
utrustning och lokal	2
personal saknas	66
platsbrist	15
övrigt	41
TOTALT	**927**

Tabell 4b

SÖDERSJUKHUSET	
ANDEL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD) FÖRDELAT PÅ SPORS STRYKNINGSORSAKER	
annan operation prioriterades	0,6%
Rymdes inte inom tilldelad operationstid	0,2%
Bristfällig preoperativ utredning	0,0%
Icke-optimerad patient	0,4%
patientens behov har förändrats	0,6%
patienten uteblir/avbokar	0,9%
akut sjukdom hos patient	0,6%
utrustning och lokal	0,0%
personal saknas	0,3%
platsbrist	0,1%
övrigt	0,2%
TOTAL ANDEL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD)	**4%**

Södertälje sjukhus

I tabell 5a redovisas antalet operationer som ställts in eller strukits på Södertälje sjukhus år 2017 enligt SPOR:s strykningsorsaker.
I tabell 5b redovisas andelen enligt kriterierna ovan nämnda.

På Södertälje sjukhus störde eller störde 0,2-0,6 procent på grund av utrustning och lokal, personal saknas eller platsbrist av totala antalet operationer under 2017.

Tabell 5a

SÖDERTÄLJE SJUKHUS	
Antal operationer totalt 2017	5 739
ANTAL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD) FÖRDELAT PÅ SPORS STRYKNINGSORSAKER	
annan operation prioriterades	103
Rymdes inte inom tilldelad operationstid	27
Bristfällig preoperativ utredning	4
Icke-optimerad patient	63
patientens behov har förändrats	61
patienten uteblir/avbokar	146
akut sjukdom hos patient	108
utrustning och lokal	13
personal saknas	34
platsbrist	21
övrigt	14
TOTALT	**594**

Tabell 5b

SÖDERTÄLJE SJUKHUS	
ANDEL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD) FÖRDELAT PÅ SPORS STRYKNINGSORSAKER	
annan operation prioriterades	1,8%
Rymdes inte inom tilldelad operationstid	0,5%
Bristfällig preoperativ utredning	0,1%
Icke-optimerad patient	1,1%
patientens behov har förändrats	1,1%
patienten uteblir/avbokar	2,5%
akut sjukdom hos patient	1,9%
utrustning och lokal	0,2%
personal saknas	0,6%
platsbrist	0,4%
övrigt	0,2%
TOTAL ANDEL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD)	**10%**

S:t Eriks Ögonsjukhus

I tabell 6a redovisas antalet operationer som ställts in eller strukits på S:t Eriks Ögonsjukhus år 2017 enligt SPOR:s strykningsorsaker. I tabell 6b redovisas andelen enligt kriterierna ovan nämnda.

På S:t Eriks ögonsjukhus ströks eller stördes 0-0,7 procent på grund av utrustning och lokal, personal saknas eller platsbrist av totala antalet operationer under 2017.

Tabell 6a

S:T ERIKS ÖGONSJUKHUS	
Antal operationer totalt 2017	9 684
ANTAL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD) FÖRDELAT PÅ SPORS STRYKNINGSORSAKER	
annan operation prioriterades	108
Rymdes inte inom tilldelad operationstid	17
Bristfällig preoperativ utredning	5
Icke-optimerad patient	31
patientens behov har förändrats	118
patienten uteblir/avbokar	828
akut sjukdom hos patient	133
utrustning och lokal	1
personal saknas	64
platsbrist	
övrigt	155
TOTALT	1 460

Tabell 6b

S:T ERIKS ÖGONSJUKHUS	
ANDEL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD) FÖRDELAT PÅ SPORS STRYKNINGSORSAKER	
annan operation prioriterades	1,1%
Rymdes inte inom tilldelad operationstid	0,2%
Bristfällig preoperativ utredning	0,1%
Icke-optimerad patient	0,3%
patientens behov har förändrats	1,2%
patienten uteblir/avbokar	8,6%
akut sjukdom hos patient	1,4%
utrustning och lokal	0,0%
personal saknas	0,7%
platsbrist	
övrigt	1,6%
TOTAL ANDEL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD)	15%

Norrtälje sjukhus

I tabell 7 redovisas antalet operationer som ställts in eller strukits på Norrtälje sjukhus år 2017. Total andel operationer (struken eller störd) för Norrtälje sjukhus motsvarar 6% för 2017.

Tabell 7

NORRTÄLJE SJUKHUS	
Antal operationer totalt 2017	3829
ANTAL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD) FÖRDELAT PÅ SPORS STRYKNINGSORSAKER	233

Ersta sjukhus

I tabell 7 redovisas antalet operationer som ställts in eller strukits på Ersta sjukhus år 2017. Sjukhusets nuvarande operationssystem är i dagsläget inte kompatibelt med SPOR. Total andel operationer (struken eller störd) för Ersta sjukhus motsvarar 1% för 2017.

Tabell 7

ERSTA SJUKHUS	
Antal operationer totalt 2017	3 849
ANTAL OPERATIONER (STRUKEN ELLER STÖRD) FÖRDELAT PÅ SPORS STRYKNINGSORSAKER	49

SKRIVELSE
2018-01-30

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Skrivelse om inställda operationer under 2017

Situationen i Stockholms läns landsting med växande köer till operation är något som oroar Socialdemokraterna. Inställda operationer är påfrestande för patienterna, och dessutom resurskrävande eftersom de kräver annan vård i väntan på att en operation till slut blir genomförd. Personalen i sjukvården har länge larmat om att patientsäkerheten hotas då vårdplatserna blir allt färre och leder till att operationer måste ställas in.

I svaret på den skrivelse som Socialdemokraterna lade i Hälso- och sjukvårdsnämnden i oktober 2017 så framkom att uppåt 10 000 operationer ställdes in i landstinget under 2016. Andelen inställda operationer pga. plats- eller personalbrist 11 procent av det totala antalet inställda operationer. På Karolinska sjukhuset har antalet inställda operationer pga. plats- eller personalbrist ökat med 138 procent mellan 2006 och 2016. Läget är nu mycket allvarligt och kräver att styrande allianspolitiker tar sitt fulla ansvar och ger akutsjukhusen rimliga förutsättningar att klara sitt uppdrag och erbjuda alla patienter operation i tid.

Med anledning av den fortsatt pressade situationen på länets akutsjukhus är det angeläget att vi politiker kan följa utvecklingen av inställda operationer.

Med anledningen av ovanstående vill Socialdemokraterna:

att hälso- och sjukvårdsförvaltningen skyndsamt begär in och sammanställer statistik över antalet inställda operationer under 2017, samt redovisar dessa siffror och hur stor andel av operationerna som fick ställas in på grund av resursbrist, eller av vilka andra skäl operationer ställts in.